

بررسی رابطه یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (مطالعه موردی: دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان)

غلامرضا ثناگوی محرر^۱، سیما تناکیان^۲، آمنه حکمت پور^۳ و فاطمه سرحدی^۴

۱ گروه روانشناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران،

پست الکترونیک: Reza.sanagoo@gmail.com

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران،

۳ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران،

۴ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران،

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (مطالعه موردی: دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان) بود. نوع مطالعه توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل ۳۰۰ نفر که شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان می باشند می باشد. متغیرها با استفاده از پرسشنامه های مقیاس سنجش مهارت های اجتماعی ماتسون و آزمون عملکرد روان شناسی معلم ساخته سنجیده شد. اطلاعات با استفاده از روشهای همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان رابطه معناداری وجود دارد. و همچنین نتایج رگرسیون گام به گام نشان داد که متغیر کسل کنندگی بعنوان موانع یادگیری مشارکتی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی را در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان پیش بینی کند و نتایج رگرسیون نشان داد که بین یادگیری مشارکتی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان رابطه معناداری وجود دارد. علاوه بر این نتایج رگرسیون نشان داد که پرخاشگری و رفتارهای تکانشی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان را پیش بینی کند.

واژه های کلیدی: یادگیری مشارکتی، مهارت های اجتماعی، پیشرفت تحصیلی

مقدمه

دانش آموزان از عناصر تاثیر گذار جامعه آتی هستند و به جهت اهمیتی که برای خانواده و محیط‌های آموزشی دارند می‌بایست براساس سطح تحصیلی که در آن مشغول می‌باشند توجه بیشتری به آنان شود چرا که به جهت عدم آشنایی با مهارت‌های اجتماعی و نحوه و شیوه های یادگیری اگر به درستی هدایت نشوند پیشرفت تحصیلی در آنان ایجاد نخواهد شد. پیشرفت تحصیلی هم به میزان درک پذیری و فراگیری دانش آموزان به مطالب آموزشی و تحصیلی آنان ارتباط دارد و در صورتی که این مهم با انجام یادگیری مشارکتی صورت پذیرد علاوه بر افزایش مهارت‌های اجتماعی پیشرفت تحصیلی را با خود به همراه خواهد داشت. (کرامتی، ۱۳۹۲)

از سویی مدارس امروز نیاز به آموزش مهارت‌های اجتماعی را به دانش آموزان احساس می‌کنند در حالیکه تعدادی از دانش آموزان به صورت طبیعی در مهارت‌های اجتماعی خوب و ماهر هستند، بسیاری از بچه ها نیاز به آموزش این مهارت‌ها دارند یکی از روش های آموزشی فعالی که امروزه مورد توجه صاحب نظران تعلیم و تربیت می باشد، یادگیری مشارکتی است. اصطلاح یادگیری مشارکتی به یک روش آموزشی که دانش‌آموزان در سطوح مختلف عملکرد، در گروه‌های کوچک برای رسیدن به اهداف مشترک فعالیت می‌کنند بر می‌گردد و دانش آموزان بهمان اندازه که برای یادگیری خودشان مسئول هستند برای یادگیری دیگران نیز مسئول می‌باشند

از جمله روش های فعالی که امروزه توجه صاحب‌نظران تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده یادگیری مشارکتی است. بنایت به این که یادگیری مشارکتی به عنوان یکی از روش های یادگیری فعال مطرح است استفاده از روش یادگیری مشارکتی می‌تواند به عنوان یک روش تدریس مناسب در آموزش دروس مورد توجه قرار گیرد (اسمعیلی و حسنی، ۱۳۹۴).

یادگیری مشارکتی وسیله ایی برای تقویت مهارت های فکری و ارتقاء سطح یادگیری، وسیله ایی برای بهبود روابط دانش آموزان نژادهای مختلف و آماده کردن آنها برای ایفای نقش در فعالیت های گروهی است. (بزرگ پوری، ۱۳۹۴)

در چنین شرایطی زمینه های لازم برای رشد اجتماعی شاگردان فراهم نمی‌شود و حتی پیشرفت تحصیلی و رشد فکری شاگردان نیز مورد تاثیر نامطلوب این شرایط قرار می‌گیرد. به همین دلیل امروزه موضع و روش های آموزشی فعال، یادگیری فعال و یادگیرنده فعال جایگاه ویژه ای در مباحث تربیتی پیدا کرده است (اسمعیلی، ۱۳۹۴)

بررسی میزان اثرگذاری یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی درس یکی از حوزه های ویژه تحقیق در زمینه تدریس و یادگیری است که کمتر مورد توجه پژوهشگران در خارج و به ویژه داخل کشور قرار گرفته است. این پایان نامه درصدد است رابطه یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی را با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان مورد بررسی قرار دهد.

گایلینز^۱ (۲۰۰۴) تاثیرات یادگیری مشارکتی را روی دانش آموزان سوم دبیرستان که در گروه های با ساختار یا بی ساختار مشارکتی کار می‌کردند، مورد مطالعه قرار داد. ۲۲۶ دانش آموز دبیرستانی که در این مطالعه شرکت داشتند و در گروه های ۳ یا ۴ نفره از لحاظ جنسیت و پیشرفت ترکیب شده بودند، کار کردند، نتایج نشان داد که دانش آموزانی که در گروه های با ساختار بودند، بیشتر مشتاق بودند که روی تکالیف تعیین شده، با دیگران کار کنند و همچنین آنها نسبت به همسالان خود در گروه بی ساختار کمک و مساعدت بیشتری به همدیگر نمودند. بعلاوه از آنجا که بچه ها در گروه های با ساختار فرصت های بیشتری برای کار با همدیگر داشتند، یک همبستگی گروهی و مسئولیت پذیری اجتماعی قوی تری برای یادگیری همدیگر، نسبت به همسالان خود در گروه های بی ساختار توسعه دادند.

گایس^۲ (۲۰۰۳) در مطالعه ای تاثیر الگویی از یادگیری مشارکتی را روی پیشرفت خواندن زبان انگلیسی به عنوان یک زبان خارجی، عزت نفس تحصیلی و احساس بیگانگی از مدرسه دانش آموزان ۱۵ تا ۱۶ ساله دبیرستانی را مورد بررسی قرار داد.

1. Gillies

2. Ghaith

حجم نمونه شامل ۵۷ نفر دانش آموز بود که ۲۷ نفر از آنها دختر و ۲۹ نفر پسر بودند که در گروه های کنترل و آزمایش قرار داده شده بودند. بعد از اجرای روش یادگیری مشارکتی که ده هفته به طول انجامید. به این نتیجه رسید که روش یادگیری مشارکتی نسبت به روش سنتی، پیشرفت خواندن زبان انگلیسی دانش آموزان را بطور چشمگیری افزایش می دهد ولی تأثیری روی عزت نفس تحصیلی و احساس بیگانگی از مدرسه دانش آموزان ندارد.

کرامتی (۱۳۸۱) در پژوهشی به مطالعه تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد مهارتهای اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم دبستان، به این نتیجه رسید که یادگیری مشارکتی باعث رشد مهارتهای اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود.

قلتاش (۱۳۸۳) تأثیر یادگیری مشارکتی بر رشد مهارتهای اجتماعی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی را مورد بررسی قرار داد. نمونه مورد مطالعه شامل ۴۰ دانش آموز بود که در دو کلاس پایه پنجم مشغول به تحصیل بودند. بصورت تصادفی یک کلاس به عنوان گروه آزمایش و کلاس دیگر به عنوان گروه کنترل انتخاب شدند. پس از اجرای روش یادگیری مشارکتی، به این نتیجه رسید که روش یادگیری مشارکتی تأثیر مثبتی بر رشد مهارتهای اجتماعی دانش آموزان می گذارد.

با توجه به این مطالب و نتایج تحقیقات انجام گرفته و با در نظر گرفتن این نکته که تحقیقات اندکی در ایران در زمینه یادگیری مشارکتی و بویژه تأثیر آن بر عزت نفس و مهارتهای اجتماعی در دوره دبیرستان به صورت گرفته است، پژوهش حاضر در نظر دارد به این سوال جواب دهد که آیا یادگیری مشارکتی بر مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (مطالعه موردی: دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان) تأثیر دارد؟

روش

روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی-پیمایشی است. همچنین از نظر هدف جزء تحقیقات کاربردی قرار می گیرد. همچنین این تحقیق بر حسب روش، جزء تحقیقات همبستگی می باشد

شرکت کنندگان

جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان می باشند که در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ در شهرستان زاهدان از توابع استان سیستان و بلوچستان، مشغول به تحصیل بودند. کل جامعه آماری این پژوهش ۱۸۰۰ نفر دختر در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ می باشد. و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده تعداد ۳۰۰ نفر بعنوان نمونه انتخاب شده که بصورت خوشه ای تصادفی با توزیع پرسشنامه بین آنان مورد آزمون قرار خواهند گرفت.

شیوه اجرا

- ۱- دریافت معرفی نامه از دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان برای انجام کار پژوهشی
- ۲- مراجعه به آموزش و پرورش شهرستان زاهدان
- ۳- توزیع ۳۰۰ پرسشنامه، بین آزمودنی های پژوهش
- ۴- پس از جمع آوری اطلاعات الزم از طریق پرسشنامه، داده ها در نرم افزار SPSS19 وارد شده و با توجه به سوالات تحقیق، تحلیل های آماری الزم بر روی آنها صورت گرفت.
- ۵- تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده در دو سطح توصیفی و استنباطی به انجام رسید. در سطح توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد.
- ۶- در سطح استنباطی به منظور دست یابی به پرسشهای تحقیق، از ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد.

ابزارهای پژوهشی

بمنظور گردآوری اطلاعات از سه پرسشنامه شامل پرسشنامه مهارتهای اجتماعی ماتسون (۱۹۸۳)، پرسشنامه عملکرد تحصیلی معلم ساخته (تقوایی، ۱۳۸۶) و پرسشنامه یادگیری مشارکتی (چو و پاولی، ۲۰۰۶) استفاده گردید:

۱- پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون (۱۹۸۳)

این پرسشنامه توسط ماتسون (۱۹۸۳) تهیه و تدوین گردید. که شامل ۵۶ سوال می باشد و در آن مهارت‌های اجتماعی شخص مورد ارزیابی قرار گرفته است.

برای سنجش مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان در این پژوهش، از مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون که توسط ماتسون و همکاران در سال ۱۹۸۳ برای سنجش مهارت‌های اجتماعی افراد ۴ تا ۱۸ ساله تدوین گردیده است، استفاده شد

۲- پرسشنامه عملکرد تحصیلی معلم ساخته (تقوایی، ۱۳۸۶)

این پرسشنامه توسط تقوایی (۱۳۸۶) تهیه و تدوین گردید. که شامل ۲۰ سوال می باشد و در آن عملکرد تحصیلی دانش آموز مورد ارزیابی قرار گرفته است.

۳- پرسشنامه یادگیری مشارکتی (چو و پاولی، ۲۰۰۶)

این پرسشنامه توسط (چو و پاولی، ۲۰۰۶) تهیه و تدوین گردید. که شامل ۱۳ سوال می باشد و در آن سنجش یادگیری مشارکتی دانش آموز مورد ارزیابی قرار گرفته است.

برای سنجش یادگیری مشارکتی از مدل چو و پاولی استفاده می شود. این پرسش نامه دارای ((۱۳)) گویه می باشد. این پرسش نامه به دلیل زیر بنای نظری مناسب، تایید خبرگان با تخصص موضوعی از روایی محتوایی لازم برخوردار است. برای هر گزینه کاملاً موافقم ۵، موافقم ۴، نه موافقم نه مخالفم ۳، مخالفم ۲ و کاملاً مخالفم ۱ امتیاز در نظر گرفته شده است. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده برای کلیه مولفه های یادگیری مشارکتی ۰/۸۶ می باشد. که نتایج با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در جدول ذیل بیان گردیده است.

جدول شماره (۱) روایی و پایایی پرسشنامه استاندارد مهارت‌های اجتماعی، عملکرد روان شناسی و یادگیری مشارکتی

پرسشنامه	تعداد سوال	تعداد گویه	مقیاس	روایی	پایایی
پرسشنامه استاندارد مهارت‌های اجتماعی ماتسون	۵۶	۵	لیکرت	٪۸۶	۰/۸۱
پرسشنامه عملکرد تحصیلی (تقوایی، ۱۳۸۶)	۲۰	۵	لیکرت	٪۸۲	۰/۷۹
پرسشنامه یادگیری مشارکتی _ چو و پاولی، ۲۰۰۶)	۱۳	۵	لیکرت	٪۸۵	۰/۸۶

نتایج

در این قسمت با استفاده از داده های منتج از پرسشنامه به تجزیه و تحلیل سوالات تحقیق پرداخته و درستی و نادرستی آنها بررسی شده است.

۱- فرضیه اول:

بین یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش رابطه معناداری وجود دارد.

جهت تجزیه و تحلیل این سوال از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است؛ که نتایج آن در جدول شماره (۲) به شرح ذیل بیان گردیده است.

جدول شماره (۲) بررسی رابطه بین یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی دانش آموزان

مهارت های اجتماعی		متغیرها
سطح معناداری	۲	
۰/۰۰۴	۰/۱۶	یادگیری مشارکتی
۰/۰۰۰	-۰/۴۶	انجام کار بروی پروژه
۰/۰۰۰	۰/۳۰	پویایی های گروهی
۰/۰۰۰	۰/۲۲	بازخورد

نتایج جدول شماره (۳) حاکی از این است که ضریب همبستگی یادگیری مشارکتی ۰/۱۶، پویایی های گروهی ۰/۳۰ که نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بین این متغیرها است اما ضریب همبستگی برای متغیرهای انجام کار بر روی پروژه ۰/۴۶- می باشد که رابطه معکوس و معنادار را نشان می دهد. بنابراین نتایج ضریب همبستگی نشان می دهد که پویایی های گروهی بیشترین تاثیر را بر متغیر مهارت های اجتماعی داشته است. همچنین با توجه اینکه سطح معناداری بین متغیر یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی کمتر از ۵ درصد سطح معناداری می باشد بنابراین نتایج تجزیه و تحلیل و جدول مزبور نشان می دهد که بین متغیر یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

۲- فرضیه دوم:

موانع یادگیری مشارکتی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی را در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش پیش بینی کند.

جهت تجزیه و تحلیل این سوال از آزمون رگرسیون گام به گام استفاده شده است؛ که نتایج آن در جدول شماره (۳) به شرح ذیل بیان گردیده است

جدول شماره (۳) نتایج آزمون رگرسیون گام به گام برای بررسی رابطه بین موانع یادگیری مشارکتی و میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش

گام	آمارها متغیرها	r	r ²	r2change	B	خطای استاندارد	Beta	سطح معنا داری
۱	یادگیری مشارکتی	۰/۳۸	۰/۱۴	۰/۲۴	-۰/۴۲	-۱۲/۲۳	۰/۴۸	۰/۰۰۰
۲	یادگیری مشارکتی + کسل کنندگی	۰/۴۲	۰/۱۷	۰/۲۵	-۰/۳۶	-۱۰/۲۵	۰/۵۸	۰/۰۰۰۵
۳	یادگیری مشارکتی + کسل کنندگی + آزردهی	۰/۶۸	۰/۴۶	۰/۲۶	-۰/۲۴	-۶/۲۸ -۴/۷۰	۰/۵۴	۰/۰۰۰۵
۴	یادگیری مشارکتی + کسل کنندگی + آزردهی + ترس از شکست	۰/۵۴	۰/۲۹	۰/۲۵	-۰/۲۵	-۷/۱۲ -۴/۳۲	۰/۳۸	۰/۰۰۰۵

نتایج رگرسیون گام به گام برای یادگیری مشارکتی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ، حاکی از این است که در گام اول متغیر یادگیری مشارکتی ۰/۳۸، کسل کنندگی ۰/۴۳، آزردهی ۰/۶۸، ترس از شکست ۰/۳۴، می باشد که نشاندهنده رابطه مثبت و معناداری بین دو متغیر است. همچنین ضریب بتای استاندارد نشان می دهد که در معادله رگرسیون متغیرهای یادگیری مشارکتی ۰/۴۸، کسل کنندگی ۰/۵۸، آزردهی ۰/۵۴، ترس از شکست ۰/۳۸، می باشد که نتایج این ضرایب حاصل شده با توجه به تجزیه و تحلیل توسط نرم افزار نشان می دهد که همه معنادار می باشند. بنابراین می توان بیان نمود که موانع یادگیری مشارکتی می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی نماید. و چون سطح معناداری رگرسیون کمتر از ۵ درصد می باشد بنابراین این دو متغیر بر یکدیگر تاثیر می گذارند. به عبارت دیگر با افزایش موانع یادگیری مشارکتی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز کاهش می یابد بنابراین با توجه به نتایج حاصل شده موانع یادگیری مشارکتی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی کند.

۳- فرضیه سوم:

بین مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش رابطه معناداری وجود دارد.

جهت تجزیه و تحلیل این سوال از آزمون رگرسیون گام به گام استفاده شده است؛ که نتایج آن در جدول شماره (۴) به شرح ذیل بیان گردیده است.

جدول شماره (۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده برای بررسی رابطه بین مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش

گام	آمارها متغیرها	r	r2	r2change	B	خطای استاندارد	Beta	سطح معناداری
۱	مهارت های اجتماعی	۰/۳۴	۰/۱۱	۰/۲۳	-۰/۳۴	-۱۰/۱۲	۰/۴۲	۰/۰۰۱
۲	مهارت های اجتماعی + رفتار اجتماعی مناسب	۰/۳۸	۰/۱۴	۰/۲۴	-۰/۳۲	-۸/۲۳	۰/۴۲	۰/۰۰۲
۳	مهارت های اجتماعی + رفتار اجتماعی مناسب + رفتار غیر اجتماعی	۰/۶۶	۰/۴۴	۰/۲۲	-۰/۴۲	-۱۰/۲۲ -۶/۶۸	۰/۵۸	۰/۰۰۰
۴	مهارت های اجتماعی + رفتار اجتماعی مناسب + رفتار غیر اجتماعی - ارتباط با همسالان	۰/۵۲	۰/۲۷	۰/۲۵	-۰/۳۶	-۸/۱۰ -۶/۴۶	۰/۳۶	۰/۰۰۰
۵	- مهارت های اجتماعی + رفتار اجتماعی مناسب + رفتار غیر اجتماعی - ارتباط با همسالان + اطمینان زیاد بخود داشتن	۰/۶۸	۰/۴۶	۰/۲۲	-۰/۴۲	-۷/۳۴	۰/۶۸	۰/۰۰۰

N=۳۰۰

P<۰/۰۱

نتایج رگرسیون گام به گام نشان می دهد که برای متغیر های مهارت های اجتماعی ضریب همبستگی ۰/۳۴، رفتار اجتماعی مناسب ۰/۳۸، رفتار غیر اجتماعی ۰/۶۶، ارتباط با همسالان ۰/۵۲، اطمینان زیاد بخود داشتن ۰/۶۸ می باشد که نشان دهنده وجود رابطه مثبت و معناداری بین این متغیرها است. همچنین ضریب بتای استاندارد نشان می دهد که در معادله رگرسیون متغیرهای مهارت های اجتماعی ۰/۴۲، رفتار اجتماعی مناسب ۰/۴۲، رفتار غیر اجتماعی ۰/۵۸، ارتباط با همسالان ۰/۳۶، اطمینان زیاد بخود داشتن ۰/۶۸ می باشد که ارتباط معناداری را بین این متغیرها نشان می دهد.

بنابراین می توان بیان نمود که بین مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. و با توجه به اینکه سطح معناداری رگرسیون چون کمتر از ۵ درصد می باشد بنابراین بین مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر با افزایش مهارت های اجتماعی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز افزایش می یابد.

۴- فرضیه چهارم:

پرخاشگری و رفتارهای تکانشی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش را پیش بینی کند.

جهت تجزیه و تحلیل این فرضیه از آزمون رگرسیون گام به گام استفاده شده است؛ که نتایج آن در جدول شماره (۵) به شرح ذیل بیان گردیده است.

جدول شماره (۵): نتایج آزمون رگرسیون گام به گام برای پیش بینی پرخاشگری و رفتارهای تکانشی برمیزان پیشرفت تحصیلی

گام	مولفه ها	r	r ²	F	B	T	سطح معناداری
۱	پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	۰/۵۸	۰/۳۴	۱۵۴/۶۵	-۰/۵۸	-۱۲/۴۳	۰/۰۰۰
۲	پرخاشگری و رفتارهای تکانشی + رفتارهای غیر اجتماعی	۰/۶۴	۰/۴۱	۱۰۴/۶۲	-۰/۴۸ -۰/۲۸	-۱۰/۲۲ ۶/۰۲	۰/۰۰۰
۳	پرخاشگری و رفتارهای تکانشی + رفتارهای غیر اجتماعی + برتری طلبی	۰/۶۸	۰/۴۶	۸۶/۴۸	-۰/۳۹ -۰/۲۶ -۰/۲۵	-۸/۲۸ -۵/۷۰ -۵/۴۶	۰/۰۰۰
۴	پرخاشگری و رفتارهای تکانشی + رفتارهای غیر اجتماعی + برتری طلبی + اطمینان زیاد به خود داشتن	۰/۶۹	۰/۴۷	۶۷/۴۹	-۰/۳۸ -۰/۲۵ -۰/۲۰ -۰/۱۱	-۸/۱۲ -۵/۶۱ -۴/۱۰ -۲/۴۶	۰/۰۰۰
				N=۳۰۰		P<۰/۱	

همان طور که نتایج جدول شماره (۵) نشان می دهد، در گام اول پرخاشگری و رفتارهای تکانشی بیشترین تاثیر را بر پیشرفت تحصیلی داشته است. این متغیر به تنهایی توانسته است ۰/۳۴ درصد تغییرات پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کند. در گام دوم رفتارهای غیر اجتماعی یکی از مولفه های پرخاشگری وارد الگوی تاثیر گذاری شده است و این دو متغیر با هم توانسته اند ۰/۴۱ درصد تاثیر را بر پیشرفت تحصیلی داشته باشد. یعنی متغیر رفتارهای غیر اجتماعی به تنهایی ۷ درصد از تغییرات را شامل می شود. در گام بعدی برتری طلبی وارد عمل شده و این سه متغیر با هم میزان تاثیر گذاری را بر همدیگر به ۰/۴۶ درصد رسانده اند؛ یعنی به تنهایی ۵ درصد تغییرات را پیش بینی کرده است. همچنین در گام چهارم با اضافه شدن اطمینان زیاد به خود داشتن به معادله رگرسیون این مقدار به ۰/۴۷ رسیده است یعنی اطمینان زیاد به خود داشتن توانسته است به تنهایی ۱ درصد از تغییرات پیشرفت تحصیلی را تحت تاثیر قرار دهد. ضریب بتای استاندارد نشان می دهد که در معادله رگرسیون متغیرهای پرخاشگری و رفتارهای تکانشی دارای ضریب بتای ۰/۵۸-، رفتارهای غیر اجتماعی دارای ضریب بتای ۰/۲۸-، برتری طلبی دارای ضریب بتای ۰/۲۵-، اطمینان زیاد به خود داشتن دارای ضریب بتای ۰/۱۱- است که نتایج این ضرایب حاصل شده با توجه به تجزیه و تحلیل توسط نرم افزار نشان می دهد که ارتباط معناداری بین این متغیرها وجود دارد.

بنابراین می توان بیان نمود که پرخاشگری و رفتارهای تکانشی می تواند میزان پیشرفت تحصیلی در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان خاش را پیش بینی نماید و هر اندازه میزان پرخاشگری و رفتارهای تکانشی در دانش آموزان بیشتر می شود میزان پیشرفت تحصیلی در آنان کاهش می یابد. و چون سطح معناداری رگرسیون هم کمتر از ۵ درصد می باشد بنابراین بین پرخاشگری و رفتارهای تکانشی برمیزان پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

بحث

در این تحقیق تاثیر روش تدریس یادگیری مشارکتی روی مهارت های اجتماعی دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، رشد مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان زاهدان مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر بدست آمد..

یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی یکی از ابعاد مهم تاثیر گذار روی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می باشد

یاوری در یادگیری زمینه مناسبی را برای رشد مهارت‌های اجتماعی و همدلی با دیگران فراهم می‌سازد، رفتار مغل نظم را تا حدود زیادی کاهش می‌دهد. احساس مثبت شاگردان را نسبت به یکدیگر و نسبت به خود افزایش می‌دهد و مسئولیت فرد را در قبال یادگیری خود بیشتر می‌کند. محیط مبتنی بر مشارکت احساس همدردی شاگردان نسبت به دیگران را افزایش، تنش‌های میان گروهی و رفتار پرخاشگرانه و ضد اجتماعی را کاهش داده و تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر کیفیت قضاوت اخلاقی آنان دارد. تعاملات رودررو افراد را مجبور به گوش کردن می‌کند، آنها را وادار می‌کند که در زمینه ارزشیابی از عملکرد همکلاسان خود دقیق باشند، موجب می‌شود دانش آموزان بی توجه به درس، گوشه گیر و کم حرف فعال شوند، از یکدیگر سؤال کنند، مطالب درسی را توضیح دهند، مواردی را به یکدیگر پیشنهاد کنند، از یکدیگر انتقاد کنند و با عقاید یکدیگر مخالفت و یا موافقت کنند در داخل گروه‌های یادگیری مشارکتی دانش آموزان یاد می‌گیرند که چگونه با همسالان خود تعامل داشته باشند و چگونه مشارکت خود را در جامعه و مدرسه افزایش دهند.

یادگیری مشارکتی در همه سطوح تحصیلی (از پیش دبستان تا دوره بعد از دبیرستان)، یک راهبرد آموزشی موفقیت آمیزی طلاقی می‌شود. یادگیری مشارکتی به دلیل خصوصیات رشدی دانش‌آموزان در دوره نوجوانی یک روش آموزشی مناسبی می‌باشد. نوجوان نیاز به اجتماعی شدن، عضو یک گروه شدن، سهیم کردن احساسات و دریافت حمایت عاطفی دارند و نیاز به یادگیری این دارند که مسائل را از دیدگاه دیگران ببینند. گروه‌های یادگیری مشارکتی، دانش‌آموزان را براساس پایگاه کلاسی، نژاد یا جنسیت جدا نمی‌کند. یادگیری مشارکتی یک روش همسال محور است که عملکرد تحصیلی را بالا می‌برد و ارتباطات اجتماعی مثبت را پایه‌گذاری می‌کند در روش یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان مهارت‌های اجتماعی را از طریق مشارکت در فعالیت‌های گروهی کسب می‌نمایند، زیرا گروه جایی است که دانش‌آموزان در آن یاد می‌گیرند که چگونه به حرف دیگران گوش دهند، وسط حرف دیگران نپرند و کلام آنها را قطع نکنند، خویشتن داری را تمرین کنند و هر موقع نوبت آنها شد، شروع به صحبت کنند، به آرامی صحبت کنند، تماس‌های چشمی برقرار کنند، نظرات دیگران را بشنوند و به آنها احترام بگذارند، عقاید و نظرات را مورد انتقاد قرار دهند و نه فرد نظردهنده را. یاد می‌گیرند که چگونه به مسائل از منظر دید دیگران بنگرند، چگونه انتقاد پذیری باشند و تحمل عقیده مخالف را داشته باشند، دیگران را چگونه تشویق به صحبت کنند، چگونه از دیگران کمک بخواهند و چه هنگام این کار را انجام دهند، یاد می‌گیرند که چگونه تقسیم کار کنند، چگونه بصورت مشارکتی برای رسیدن به هدفی مشترک کار کنند، تمامی این مهارت‌ها آموخته شده و در گروه تمرین می‌شود و کم کم در فرد درونی می‌شود. که نهایتاً منجر به پیشرفت تحصیلی آنان می‌گردد و این نتایج نشان داد که در دانش‌آموزان دختر تمامی مقاطع شهرستان خاش این مهارت‌ها به نسبت وجود دارد. یکی از ویژگی‌های یادگیری مشارکتی تشکیل گروه‌های یادگیری است. یادگیری مشارکتی با تشکیل گروه‌های آموزشی و یادگیری، هم نیاز دانش‌آموزان را برای با هم بودن تأمین می‌کند و هم از این طریق به دانش‌آموزان که در فهم مطالب درسی دچار مشکل می‌شوند کمک می‌نماید. زیرا گروه‌های یادگیری در روش یادگیری مشارکتی موظفند از یادگیری مطالب توسط تمامی اعضای گروه اطمینان حاصل نمایند. حاصل مطالعات پژوهشی بسیاری نشانگر این امر است که یادگیری از طریق همیاری و افزایش مهارت‌های اجتماعی و با هم بودن نسبت به یادگیری انفرادی و یا رقابتی و افزایش موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان به همراه رشد ادراک آنها موثرتر بوده است. برای این موضوع چندین دلیل وجود دارد. دلیل اول مفهومی شناختی است که روان‌پزشکان آن را تمرین شفاهی یا بلند فکر کردن می‌نامند. برای یادگیری، لازم است درباره آنچه فکر می‌کنیم سخن بگوییم و وقتی که می‌شنویم حرف‌هایی بی معنی ای می‌زنیم، فکر خود را اصلاح کنیم. از طریق سخن گفتن در می‌یابیم که چه می‌دانیم و چه چیزی را هنوز نفهمیده ایم. دلیل دوم افزایش موفقیت تحصیلی بر اثر یادگیری از طریق همیاری افزایش مدت زمانی است که دانش‌آموز حواسش متوجه کار است. یادگیری از طریق همیاری همچنین باعث افزایش مباحثه می‌شود. وقتی دانش‌آموزان بطور مرتب با نظرات و عقاید مخالف نظر خودشان مواجه می‌شوند، یاد می‌گیرند که عقاید خودشان را بررسی و در صورت لزوم آنها را اصلاح کنند. اجبار به بیان کردن افکار فردی در برابر دیگر اعضای گروه، به دانش‌آموزان کمک می‌کند که عقاید خود را روشن‌تر کنند و آنها را وادار می‌کند که با استدلال‌های ناسازگار و غیر منطقی مواجه شوند. گوش کردن به آنچه فرد دیگر در مورد افکارش بیان می‌کند، به دانش‌آموزان

کمک می کند که به یک موضوع از دید فرد دیگری توجه کند. دلیل دیگر اینکه یادگیری از طریق همیاری و افزایش مهارت های اجتماعی محرک کسب موفقیت و رشد ادارک دانش آموزان می شود اینست که دانش آموزان در فعالیتهای گروهی اغلب در سطوح بالاتر یادگیری درگیر می شوند (سطوح کاربرد، تجزیه و تحلیل و ارزیابی) اما در مباحثه کلی در کلاس که عمدتاً به سطح دانش و درک پرداخته می شود، چنین نیست و نهایتاً این مهارتهای اجتماعی بر افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارد.

لذا پیشنهادات ذیل در این راستا بیان می گردد:

-نویسندگان کتب درسی، محتوی کتابها را طوری تنظیم نمایند که با روش یادگیری مشارکتی متناسب باشد.
-مسئولین آموزش و پرورش با تشکیل دورههای ضمن خدمت، مدیران و معلمان دورههای مختلف تحصیلی را با رویکرد یادگیری مشارکتی آشنا نمایند و با برگزاری همایشهای علمی مدیران و معلمان را با تازهترین تحقیقات در زمینه یادگیری مشارکتی آشنا نموده و زمینه را برای انجام کارهای تحقیقاتی بیشتر توسط مدیران و معلمان فراهم نمایند.
-به مدیران پیشنهاد می شود که با برگزاری جلسات و نشستهایی اولیای دانش آموزان را نیز با این رویکرد و استفاده آن در مدرسه فراهم آورند.

-از دوره ابتدایی روش یادگیری مشارکتی برای تدریس استفاده شود تا دانش آموزان با کار بصورت گروهی آشنا شوند و برای دورههای بعدی تحصیلی این کار برایشان درونی شود.

-مسئولین آموزش و پرورش مدیران مدارس را توجیه نمایند تا مساعدت لازم را با پژوهشگرانی که در این زمینه فعالیت می کنند، فراهم آورند.

از آنجاییکه دانش آموزان در مقاطع مختلف دارای دیدگاه های متفاوتی نسبت به خود و جامعه می باشند، لذا پیشنهاد می شود نهادهای موجود در جامعه اعم از نهاد خانواده، نهادهای آموزشی و فرهنگی در راستای تکمیل و افزایش مهارتهای اجتماعی فرزندان بطور هماهنگ برنامه ریزی نمایند و از دچار شدن به روزمرگی و فعالیت های متعارض پرهیز نمایند.

-پیشنهاد می گردد که مسئولین فرهنگی در آموزش و پرورش برنامه ریزی در راستای آشنایی دانش آموزان و ترغیب آنان در جهت استفاده از برنامه های یادگیری مشارکتی و استفاده از برنامه های مهارتهای عمومی اقدام فوری نمایند.

-پیشنهاد می گردد بمنظور افزایش ارتباطات اجتماعی دانش آموزان با برگزاری دوره های آموزشی توسط روانشناسان برای والدین جهت هماهنگ سازی با نظام آموزشی و افزایش اعتماد به نفس دانش آموزان و افزایش دانش یادگیری مشارکتی و مهارتهای اجتماعی اقدام نمایند.

-حضور روانشناسان و مشاوران تحصیلی و ارتباط مستقیم با دانش آموزان مقطع دبیرستان و آموزش برقراری ارتباطات جمعی و سازگاری با هموعان و همسالان و همچنین رعایت قوانین و مقررات آموزشی بمنظور افزایش نوع مهارتهای اجتماعی علی الخصوص دختران دبیرستان به جهت حساسیتهای خاصی که برای آنان وجود دارد.

-افزایش ارتباطات اولیای دانش آموزان با مدارس بمنظور هماهنگ سازی در زمینه حضور دانش آموزان در برنامه های یادگیری مشارکتی و مهارتهای اجتماعی بمنظور الگو پذیری مناسب آنان جهت افزایش ارتباطات اجتماعی و سازش با دانش آموزان دیگر

-نصب بروشور و پوسترهای آموزشی های مهارتهای اجتماعی و برنامه های پیشرفت تحصیلی آنان

-آموزش مهارتهای شناختی و راهکارهای جهت گیری یادگیری مشارکتی و تاثیر آن در امور تحصیلی و امتحانی به صورت مستمر در تمامی مدارس

محدودیتها

۱. در این تحقیق امکان کنترل همه متغیرهایی که بر متغیرهای وابسته تحقیق تأثیر می گذارند وجود نداشت، متغیرهایی چون روش های تربیتی خانواده، روابط بین فردی خارج از کلاس، گروه دوستان و . . . وجود نداشت.

۲. مدت زمان اجرای طرح نسبتاً کوتاه بوده و شاید در صورت طولانی بودن مدت اجرا، اعتبار نتایج بدست آمده بیشتر باشد.

۳. عادت دادن دانش آموزان به روش یادگیری مشارکتی بعلت عادت دیرینه به روش های تدریس سنتی کار نسبتاً دشواری بود.

۴. برنامه های کلاسی از قبل تعیین شده بود و تا حدودی خارج از کنترل محقق بود.

۵. از دیگر محدودیت های این تحقیق جنسیت آزمودنی ها بود که فقط دانش آموزان دختر جامعه این تحقیق را تشکیل می دادند.

منابع

اسمعیلی، رسول و حسنی، فریبا (۱۳۹۴). "تاثیر روش یادگیری مشارکتی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کم توان ذهنی"، فصلنامه، تعلیم و تربیت استثنایی، شماره

حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۹۱) مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، تهران. چاپ هشتم

خان صنمی، علیرضا (۱۳۹۳) جامعه شناسی خانواده، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ ششم

حاجی آقایی، لیلیا و همکاران (۱۳۸۹) جامعه شناسی عمومی. تهران، انتشارات اطلاعات، چاپ نوزدهم

خاکی، غلامرضا (۱۳۹۰) روش تحقیق بارویکردی بر پایان نامه نویسی، تهران انتشارات بازتاب، تهران. چاپ نهم

کرامتی، محمد رضا (۱۳۸۱) در پژوهشی به مطالعه تاثیر یادگیری مشارکتی بر رشد مهارت های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم دبستان، مجله روان شناسی و علوم تربیتی، سال بیست و سه

کرامتی و همکاران (۱۳۹۲) "تأثیر یادگیری مشارکتی بر پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی و اضطراب امتحان" فصلنامه نوآور یهای آموزشی، شماره ۴۴، سال یازدهم

قلتاش، امیر (۱۳۸۳) تاثیر یادگیری مشارکتی بر رشد مهارت های اجتماعی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تربیت معلم

مبینی، حسین (۱۳۷۷) مقایسه تاثیر یادگیری مشارکتی با یادگیری انفرادی بر پیشرفت تحصیلی درس زبان انگلیسی سال سوم راهنمایی، مجله. روانشناسی، سال ششم، شماره ۲

مشهدی، مهدی (۱۳۸۱) تاثیر روش آموزش همیاری (مشارکتی) با روش سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مراکز تربیت معلم و رابطه آن با سبک های یادگیری، مجله اینترنتی فصل نو

Gokce, Kurt, & Derin, Atay (2007). The effect of peer feedback on the writing anxiety of the prospective Turkish teachers of EFL. *Journal of Theory and Practice in Education*, 3(1), 12-23

Resnik, H. (1987). "Assessment of children's mathematical reasoning". *International Congress on Mathematics, Japan. National Councils of Teachers of Mathematics (1989). Curriculum and evaluation standards for school mathematics.*

Reston. Onwuebuze, A. (2002). "Relationship between peer orientation and achievement cooperative learning - based research". *Journal of Educational Research*, 94.

Ronald, L. (1997). Benefits of collaborative learning, *Western Oregon University*.

Ross, A. (1995). "Effects of feedback on student behaviour in cooperative learning groups in a grade 7 math class". *Elementary School Journal*. 96.

Spon, A. (1992). *Curriculum. London and New York: Falmer Press* .

Slavin, R. (1991). "Group rewards make group work". *Educational*.

veb, Simon [et al]. (1982). "The effects of cooperative learning on students learning". *Educational Studies*, Vol. 26,

Treagust (2001). " Group writing task in chemistry to enhance students scientific explanations and their attitudes toward science". *Journal of Science and Mathematics Education in S. E. Asia*, Vol. XXIV. No. 2.